

Learning Outcomes

for
Class VII

सत्यमेव जयते

विद्यया ऽ मृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
एन सी ई

एन सी ई आर टी

వినడం మాట్లాడడం

- * చదివిన విషయాల గురించి ఆలోచించి మెరుగైన అవగాహన కొరకు ప్రశ్నలు అడుగుతారు
- * ఏదేని రచనను చదివినపుడు అందులోరచయిత అంతర్లీనంగా తెలిపిన భావాలను గ్రహించ గలరు. తమ జీవితానుభవాల నందర్బాలలో ఆ రచయిత వెలివరిచిన భావాలను ఆమోదించడం వ్యతిరేకించడం చేస్తూ భావాలను వ్యక్తపరచగలరు.
- * ఏదేని చిత్రమును లేదా దృశ్యమును చూసినపుడు కలిగిన అనుభూతులను తన స్వంతంగా మౌఖిక/ సాంకేతికభాషలలో వ్యక్తపరచగలరు.
- * వివిధ సున్నితమైన అంశాల విషయంలో (ఉదా: జాతిమత, కుల, వర్గలింగ వివక్షలు, ఆచార వ్యవహారాలు) తన తర్కమును మౌఖికంగా వ్యక్తపరచగలుగుతారు.
- * ఉపన్యాసాలు, వక్రత్వాలు, వార్తలు విని అర్థం చేసుకొని ప్రతిస్పందిస్తారు.
- * వివిధరకాల సాహిత్య ప్రక్రియలలో భేదాలు గుర్తించి అవగాహనతో అభిప్రాయాలు వ్యక్తీకరిస్తారు.

పదపదం

- * వివిధ రకాల రచనలను చదివి జట్టులో చర్చిస్తారు.
- * స్థూలంగా చదివిన పాఠ్యాంశాలలోని సూక్ష్మ విషయాలను అర్థం చేసుకోగలుగుతారు.
- * ఏదేని పాఠ్యాంశాన్ని సూక్ష్మంగా పరిశీలించి అధ్యయనం చేసి దానిలోని ప్రత్యేక అంశాలను శోధించగలుగుతారు
- * వివిధ సామాజిక, ప్రాకృతిక అంశాలపై, సంఘటనల పై తమ తర్కబద్ధ ప్రతిస్పందనని చూపుతారు (ఉదా: “వర్ష ఋతువులో నేల సస్యశ్యామలంగా మారడం” అనే విషయం పై చర్చ)
- * వివిధ సందర్భాలలో వ్యక్తులు ఉపయోగించే పదాలను విన్న విషయాలను తమదైన శైలిలో వ్రాయ గలరు. (ఉదా॥ తమ వీధిలోని వివిధ వ్యక్తుల మధ్య సంభాషణలు మొ॥)
- * చదివిన విషయాలపై తమ భావాలను ప్రకటిస్తూ మెరుగైన భావగ్రహణ కోసం ప్రశ్నలు అడగడం, చర్చించడం చేయగలరు.

వ్రాయడం

- * బోధనా భాషలోని వివిధ రకాల పఠన సామాగ్రిని (వార్తాపత్రికలు, కథలు, విషయ విశ్లేషణలు, ఇంటర్వెయ్ లోని పబ్లిషింగ్స్ ... మొ॥) అర్థం చేసుకుంటూ చదివి వాటిలో తమకు నచ్చిన/నచ్చని అంశాలపై వ్యాఖ్యానించగలరు.
- * తమ స్వీయానుభవాలను తమదైన భాషాశైలిలో వ్రాయగలరు.
- * హస్తకళ, చిత్రకళ, వ్యవసాయం, నృత్యం వంటి వివిధ కళారూపాలకు సంబంధించిన విషయాల వివరణ.
- * వివిధ సందర్భాలలో ఇతరుల ద్వారా ప్రయోగింపబడ్డ పదాలను విన్న విషయాలను తమదైన శైలిలో

సమాచార నైపుణ్యాలు-ప్రాజెక్టు పనులు

- * ముఖ్యమైన మొగల్ చక్రవర్తుల పరిపాలనా కాలం - దండయాత్రలు - సంఘటనలు కాల పట్టికను తయారుచేస్తాడు.
- * భారతదేశంలో / ఆంధ్రప్రదేశ్ లో గొప్ప కట్టడాలు నిర్మించిన రాజుల సమాచారాన్ని సేకరిస్తాడు. నూతన సంస్కృతుల ఆవిర్భావాన్ని గుర్తిస్తాడు.

సమకాలీన అంశాలపై ప్రతిస్పందన

- * నేటి సమాజంలో భూగర్భజల వనరుల అక్రమ వినియోగాన్ని ప్రశ్నిస్తాడు.
- * సమకాలీనంలో చేపలు పట్టే వారి జీవన విధానంపై ప్రతిస్పందిస్తాడు.
- * ప్రస్తుతం శ్వాశ్వుత కార్మికుని జీవన విధానాన్ని - దినసరి వేతన కూలీ జీవనవిధానాన్ని పోలుస్తాడు. కార్మికుల హక్కుల గురించి తెలుసుకుంటాడు.

పట నైపుణ్యాలు

- * వివిధ ప్రాంతాల ఎత్తులను, దూరాలను పటం సహాయంతో చదువుతాడు.
- * ఆంధ్రప్రదేశ్ నదులను పటంలో గుర్తిస్తాడు.
- * యూరప్, ఆఫ్రికా ఖండం అవుట్ లైన్ పటాలలో ముఖ్యమైన దేశాలను గుర్తిస్తాడు.
- * ఆధునిక భారతదేశ పటంలో చోళా, విజయనగర, కాకతీయ, మొగల్ సామ్రాజ్యాలు విస్తరించిన ప్రాంతాలను గుర్తించగలుగుతాడు.

ప్రశంస - అభినందన

- * రాణీరుద్రమదేవి, శ్రీకృష్ణదేవరాయల, అక్బర్ల గొప్పతనాన్ని పరిపాలనా విధానాన్ని ప్రశంసిస్తాడు.
- * కుల వివక్ష నిర్మూలనకు, సమానత్వ సాధనకై పోరాడిన నాయకుల పోరాటాలను అభినందిస్తాడు. ఉదా॥ డా.బి.ఆర్. అంబేద్కర్, జ్యోతిరావుపూలే, సావిత్రిబాయిపూలే.
- * దైవ సంబంధ భక్తిమార్గాలను తెలియజేసిన బసవన్న, కంచర్లగోపన్న, మీరాబాయి, కబీర్ల కృషిని ప్రశంసిస్తాడు.

- * పరిసరాలను పరిరక్షించుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తారు. ఉదా॥ బహిరంగ ప్రదేశాలలో పరిశుభ్రతకు మంచి పద్ధతులు పాటించడం, కాలుష్యకారకాల ఉత్పత్తిని కనిష్ట స్థాయికి తగ్గించడం. నేలక్షయాన్ని నివారించడానికి మొక్కలు నాటడం, నహజవనరులను మితిమీరి వినియోగించడం వల్ల కలిగే ప్రభావాల గురించి ఇతరులను చైతన్యపరచడం మొదలైనవి.
- * అందుబాటులోని వనరుల వినియోగానికి సృజనాత్మకమైన ప్రణాళికలు చేస్తారు.
- * నిజాయితీ, సహకారం, భయం లేకపోవడం, విషయనిష్ఠత, రాగద్వేషాలకు అతీతంగా ఉండడం వంటి విలువలు ప్రదర్శిస్తారు.

SOCIAL STUDIES

విషయావగాహన

- * భౌతిక వటాలు, కాంటూరు రేఖలు (సమతలరేఖలు) వివరించగలడు.
  - * సముద్ర ఉపరితలం, సముద్ర చలనాల రకాలు వివరించగలడు.
  - * యూరప్, ఆఫ్రికా ఖండం యొక్క ఉనికి, నైసర్గిక స్వరూపం, శీతోష్ణస్థితి వ్యవసాయం, ప్రజల జీవన విధానాలు వివరిస్తూ, పోల్చగలడు.
  - * బుట్టలు అల్లేవారి జీవన విధానం, చేనేత కార్మికుల జీవన విధానాన్ని వివరిస్తాడు.
  - * పారిశ్రామిక విప్లవం నాటి కార్మికుల జీవన విధానం, పనివిధానాలతో ప్రస్తుత కార్మికుల జీవన విధానం, పని విధానాలతో పోల్చుతారు.
  - * కాగితం తయారీ విధానంలోని వివిధ దశలను వివరిస్తాడు.
  - * భారతదేశంలోని బ్రిటీషు సామ్రాజ్య స్థాపనకు దారితీసిన పరిస్థితులు, కారణాలు వివరిస్తాడు.
  - * ప్రభుత్వం ఏర్పాటు, చట్టాలు చేయడం, శాసన సభలో చర్చ ఏవిధంగా జరుగుతుందో వివరిస్తాడు.
- చదివి అర్థం చేసుకొని వ్యాఖ్యానించడం**
- * చెరువుల ఆవశ్యకత గురించి వ్యాఖ్యానిస్తాడు.
  - * ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వివిధ రవాణా వ్యవస్థల అభివృద్ధికి గల సంబంధం తన అభిప్రాయాన్ని తెల్పుతాడు.
  - * జిల్లా, మండల స్థాయిలలో చట్టాల అమలు జరుగుతున్న తీరుపై వ్యాఖ్యానిస్తాడు.

వ్రాయగలరు. (వినడం, మాట్లాడటం). ఉదా: తమ వీధిలోని వివిధ వ్యక్తుల మధ్య సంభాషణలు మొ॥నవి

పదజాలం

- * ఒక పాఠ్యాంశాన్ని చదివేటప్పుడు దాన్ని అర్థంచేసుకునేందుకు, అవసరాన్ని బట్టి తోటి విద్యార్థుల, లేదా తమ ఉపాధ్యాయుల సహాయము తీసుకుంటారు. సందర్భానుసారంగా పదకోశము/ మాన చిత్రము / అంతర్జాలము లేదా ఇతర పుస్తకముల సహాయము కూడా తీసుకుంటారు.
- * విభిన్నాంశాలు, విషయాలను వ్రాసేటప్పుడు తగిన పదాలను, వాక్యాలను, జాతీయాలను, సామెతలను, విరామ చిహ్నాలను మరియు వ్యాకరణాంశాలను కాలం, క్రియావిశేషణము, లింగవచనములు, పదయుగ్మములు (జంటపదాలు) మొ॥నవి సందర్భానుసారంగా ప్రయోగిస్తారు.

సృజనాత్మకత

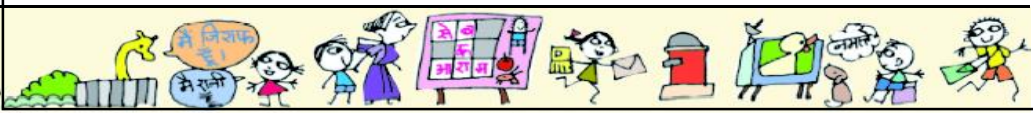
- * కథలు, కవితలు చదివి, వివిధ రకాల లేఖన పద్ధతులకు శైలిని గుర్తిస్తారు. ఉదా:- భావాత్మక, కథ, వర్ణనాత్మక, ప్రకృతి చిత్రీకరణ మొ॥వి.
- * గోడపత్రికలు / పత్రికలు మొదలైన సామగ్రి కొరకు రకరకాల సహాయ వస్తుసామగ్రిని సేకరిస్తారు. వ్రాస్తారు వాటికి సంపాదకులుగా వ్యవహరిస్తారు.
- * గేయాలను, కథలు, పాడిగించడం చేస్తారు. లేఖలు దరఖాస్తులు రాయగలుగుతారు.

ప్రశంస

- * తమ ప్రాంతంలో ఉన్న జానపద గీతాలు కథలను గురించి చర్చించగలరు. ప్రశంసించగలరు
- * వివిధ పఠన సామగ్రిలో ఉపయోగించిన పదాలను జాతీయాలను లోకోక్తులను, ఛలోక్తులను అర్థం చేసుకుంటూ వాటిని ప్రశంసించుతారు.
- * బాలికలు, ప్రత్యేకఅవసరాల పిల్లలు తమతో సమానమని గుర్తించి వాళ్లను ప్రశంసించగలుగుతారు.
- * ఇతర భాషలు, మతాలు, సంస్కృతులను సవ్యంగా అర్థం చేసుకొని మంచిని గ్రహిస్తారు. గౌరవిస్తారు. ప్రశంసించగలుగుతారు.

భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

- * భాషలోని సూక్ష్మాంశాల అధ్యయనం, భాషావ్యవస్థ, శైలుల అధ్యయనంలో క్రొత్త పదాలను ప్రయోగిస్తారు. (ఉదా:- ఏదేని కవితలో ఉపయోగించిన ప్రత్యేక పదాలు/సమాసాలు, పదబంధాలు), (చదవడం, వ్రాయడం) కనకపు సింహాసనమున శునకము..... అన్నులమిన్న, శంభుతీర్థం... మొ॥
- * విభిన్నాంశాలు, విషయాలను వ్రాసేటప్పుడు తగిన పదాలను, వాక్యాలను, జాతీయాలను, సామెతలను, విరామ చిహ్నాలను, మరియు వ్యాకరణాంశాలను కాలం, క్రియావిశేషణము, లింగ వచనములు, పదయుగ్మములు (జంటపదాలు) ...మొ॥నవి సందర్భానుసారంగా ప్రయోగిస్తారు.
- * వాక్య భేదాలను స్పష్టంగా గుర్తించగలుగుతారు.

1. Listening and Speaking:

The learner-

- * answers questions orally on a variety of texts.
- * reads aloud stories and recites poems with appropriate pause, intonation and pronunciation.
- * participates in different activities in English such as role play, recitation of poetry, skit, drama, debate, speech, elocution, declamation, quiz etc organized by school and other such organizations.
- * engages in conversations in English with family, friends and people from different professions such as shopkeeper, salesperson, etc using appropriate vocabulary.
- * responds to different kinds of instructions, requests, directions in varied contexts viz. school, bank, railway station.
- * speaks about excerpts, dialogues, skits, short films, news and debate on TV and radio, audio-video programmes on suggested websites.
- * asks and responds to questions based on text (from books or other sources) and out of curiosity.
- * takes notes while teacher teaches.
- * visits a language laboratory.

2. Reading Comprehension:

The learner-

- * answers questions in writing on a variety of texts.
- * reads textual / non-textual materials in English / Braille with comprehension.
- * identifies details, characters, main idea and sequences of ideas and events in textual / non textual material.
- * thinks critically, compares and contrasts characters, events, ideas, themes and relates them to life.
- * reads to seek information in print / online, notice board, sign boards in public places, news paper, hoarding etc.
- * reads and takes notes from books / online materials.
- * reads a variety of texts for pleasure: e.g. adventure stories and science fiction, and fairy tales, biography, autobiography, travelogue etc. (extensive reading).
- * *reads and develops one's own perceptions.*
- * *Reads texts analytically and identifies themes and subthemes.*

3. Conventions of Writing:

The learner-

- * uses proper capitalisation and punctuation.

4. Grammatical Awareness:

The learner-

- * uses appropriate grammatical forms in communication (e.g. noun, pronoun, verb, determiners, time and tense, passivization, adjectives, adverb, etc).

- * పదార్థాలు, జీవులను వాటి ధర్మాలను, లక్షణాలను బట్టి వర్గీకరిస్తారు. ఉదా॥ వృక్షదారాలు- జంతుదారాలు, భౌతిక-రసాయనిక మార్పులు
- * ప్రక్రియలకు, ద్విగ్వీషయాలకు మధ్యగల సంబంధానికి కారణాలు గుర్తిస్తారు. ఉదా॥ గాలిపీడనంతో గాలివేగం, మట్టిలోని రకాలు వాటిలో పెరిగే పంటలు, మానవకార్యకలాపాల వల్ల భూగర్భజలం తగ్గిపోవడం మొదలైనవి.
- * వివిధ ప్రక్రియలకు, ద్విగ్వీషయాలకు మధ్యగల సంబంధానికి గల కారణాలు వివరిస్తారు. ఉదా॥ జంతు దారాలను తయారుచేసే ప్రక్రియ. ఉష్ణ బదిలీ పద్ధతులు, మానవులు, మొక్కలలో అవయవ వ్యవస్థలు వేడిచేయడం మరియు ప్రవాహ విద్యుత్ యొక్క అయస్కాంత ప్రభావాలు మొదలైనవి.
- * రసాయన చర్యలకు పదసమీకరణాలను రాస్తారు. ఉదా॥ ఆమ్లక్షార చర్యలు, తుప్పుపట్టడం, కిరణజన్య సంయోగ క్రియ, స్వాసక్రియ మొదలైనవి.
- * దూరం-కాలం వంటి గ్రాఫ్లను గీస్తారు. గ్రాఫ్ల గురించి వ్యాఖ్యానిస్తారు.

ప్రయోగాలు - క్షేత్రపరిశీలనలు.

- * కొన్ని సందేహాలకు సమాధానాలు కనుగొనేందుకు చిన్నచిన్న ప్రయోగాలు, పరిశీలనలు నిర్వహిస్తారు. ఉదా॥ రంగు పుష్పాల నుంచి తీసిన పదార్థాన్ని ఆమ్ల లేదా క్షార సూచికగా వాడుకోవచ్చా? ఆకు పచ్చగా లేని ఆకులు కూడా కిరణజన్య సంయోగక్రియ జరుపుతాయా? తెల్లని కాంతి చాలా రంగుల మిశ్రమమా?
- * ఉష్ణోగ్రత, నాడీస్పందన రేటు, కదిలే వస్తువుల వేగం, సామాన్యలోలక డోలనావర్తన కాలము మొదలైన వాటిని కొలుస్తారు, లెక్కిస్తారు.

బొమ్మలు గీయడం, నమూనాలు చేయడం ద్వారా భావ ప్రసారం

- * బొమ్మలు గీసి భాగాలు గుర్తిస్తారు. ఫ్లోచార్ట్లను గీస్తారు. ఉదా॥ మానవులలో, మొక్కలలో వివిధ అవయవ వ్యవస్థలు, విద్యుత్వలయాలు, ప్రయోగపరికరాలను అమర్చడం, పట్టుపురుగు జీవితచక్రం మొదలైనవి.
- * పరిసరాలలో లభించే వనరులను, పదార్థాలను ఉపయోగించి నమూనాలు తయారుచేస్తారు, వాటిని తయారుచేసే విధానాన్ని వివరిస్తారు. ఉదా॥ స్టైట్స్కోప్, ఎనిమోమీటర్, విద్యుత్ అయస్కాంతాలు, న్యూటన్ వర్ణచక్రం మొదలైనవి.

ప్రశంస, నిజజీవిత వినియోగం

- * విజ్ఞానశాస్త్ర ఆవిష్కరణల గాధలను చర్చిస్తారు, తెలుసుకోవడం పట్ల ఆసక్తి ప్రదర్శిస్తారు.
- * నేర్చుకున్న భావనలను నిజజీవితంలో అన్వయించు కుంటారు. ఉదా॥ వివిధ సందర్భాలలో వివిధ రకాల ఆమ్లాలను ఉపయోగించడం. మట్టిని పరీక్షించి సారవంతం చేసే వివిధ చర్యలు చేబట్టడం. తుప్పని నివారించడానికి తీసుకోవలసిన చర్యలు, శాఖీయ ప్రత్యుత్పత్తి ద్వారా వ్యవసాయం, పరికరాలలో 2 లేదా అంతకన్నా ఎక్కువ విద్యుత్ ఘటాలను సరైన క్రమంలో కలపడం, విపత్తుకు ముందు తరువాత చర్యలు చేపట్టడం తిరిగి వాడే నిమిత్తం కలుషిత జలాన్ని శుద్ధిచేసే పద్ధతులను సూచించడం మొదలైనవి.

* రెండు రేఖలను ఒక తిర్యరేఖ ఖండించునపుడు ఏర్పడే వివిధ రకాల కోణాలను వాటి ధర్మాలను తెలుసుకొని సరిచూడగల్గుట.

* త్రిభుజాల సర్వసమానత్వ ధర్మాలు (భు.భు.భు, భు.కో.భు, కో.భు.కో, లం.క.భు) వివరించగలగాలి.

సంబంధాలు

* అకరణీయ సంఖ్యలలో ఇమిడియున్న నిత్యజీవిత సమస్యలను సాధించగల్గుతాడు.

* నిజజీవిత సందర్భాలలో అంకమధ్యమం, మధ్యగతం, బాహుళకం వంటి ప్రాతినిధ్య విలువలు ఏవీ సందర్భాలలో వినియోగించుగల్గుతారో చెప్పగలుగుతారు.

ప్రాతినిధ్యపరచడం-దృశ్యీకరణ

* అనుపాతంలో ఉన్న పరిమాణాలను గుర్తిస్తారు. ఉదా: 15,45,40,120 లో అనుపాతంలో ఉన్న

$$\frac{15}{45} \text{ చెప్పగల్గుట}$$

* రూలర్, వృత్త లేఖనిలు ఉపయోగించి దత్త రేఖకు సమాంతరంగా వేరొక బిందువు నుండి సమాంతర రేఖను గీయుట మరియు ఇచ్చిన కొలతలలో త్రిభుజాలను నిర్మించగల్గుతారు.

* గళ్ళ కాగితం / గ్రాఫ్ పేపర్‌ను ఉపయోగించి వివిధ సంవృత పటాల వైశాల్యాలను చదరాలు లేదా గళ్ల సంఖ్యల లెక్కింపు ద్వారా అంచనా వైశాల్యాన్ని లెక్కించగలగడం.

* ఇచ్చిన దత్తాంశాన్ని కమ్మీరేఖా చిత్రంగా ప్రాతినిధ్య పరచగలగాలి. ఉదా:- వేనవి, శీతాకాలాలలో కరెంటు వినియోగానికి సంబంధించిన కమ్మీచిత్రం (లేదా) మొదటి వది ఓవర్లలో ఒక

క్రికెట్ టీమ్ చేసిన స్కోరు వివరాలను కమ్మీచిత్రంలో చూపించగలరు

* త్రిమితీయ(3డి) ఆకృతులను ద్విమితీయ(2డి) ఆకృతులుగా పటాలను గీయగలరు

* వివిధ రకాల సౌష్ఠవ పటాలను వివిధ భ్రమణాలలో ఏర్పడే విధానం గురించి తెలుసువగలరు. ఉదా|| పరావర్తన సౌష్ఠవం.

SCIENCE

అభ్యసన ఫలితాలు

విషయావగాహన

* ఆకారం, స్పర్శానుభూతి, నిర్వహించే విధులు మొదలైన పరిశీలించదగ్గ లక్షణాలను బట్టి జంతు దారాలు, వివిధ రకాల దంతాలు, దర్పణాలు, కటకాలు వంటి వాటిని, వివిధ రకాల జంతువులను గుర్తిస్తారు.

* ధర్మాలు, నిర్మాణము, నిర్వహించే విధులను బట్టి వివిధ జీవులలో జీర్ణక్రియా విధానం, ఏకలింగ-ద్విలింగ పుష్పాలు, ఉష్ణవాహకాలు-ఉష్ణబంధకాలు, ఆమ్లం-క్షారం-తటస్థపదార్థాలు, దర్పణాలు-కటకాలు అవి ఏర్పరచే ప్రతిబింబాల మధ్య, వివిధ జీవుల మధ్య తేడాలను గుర్తిస్తారు.

* develops an understanding about subject – verb agreement (person, number, gender).

5. Vocabulary:

The learner-

- * uses appropriate vocabulary of different professions such as shopkeeper, salesperson, etc in conversations / writing.
- * infers the meaning of the unfamiliar words by reading them in context.
- * refers to a dictionary, thesaurus and encyclopaedia to find meanings / spelling of words while reading and writing.

6. Creative Writing:

The learner-

- * organises sentences coherently in English / in Braille with the help of visual / verbal clues and with a sense of audience.
- * writes formal letters, personal diary, list, e-mail / SMS, etc.
- * writes descriptions / narratives showing sensitivity to gender, environment and appreciation of cultural diversity.
- * writes dialogues from a story and story from dialogues.
- * writes a book review.

HINDI

सीखने की संप्राप्ति

1. अर्थ ग्राह्यता-प्रतिक्रिया

बच्चे :

- * सुनी सामग्री (कहानी, कविता आदि) के बारे में बातचीत करते हैं, प्रश्न पूछते हैं।
- * विविध उद्देश्यों के लिए अपनी भाषा अथवा, और स्कूल की भाषा का इस्तेमाल करते हुए बातचीत करते हैं।
- * कही जा रही बात, कहानी, कविता आदि को ध्यान से सुनकर, अपनी भाषा में बताते और सुनाते हैं।
- * अपनी निजी जिंदगी और परिवेश पर आधारित अनुभवों को सुनायी जा रही सामग्री, जैसे - कविता, कहानी, पोस्टर, विज्ञापन आदि सी जोड़ते हुए, बातचीत में शामिल करते हैं।
- * अपने स्तर और पसंद के अनुसार कहानी कविता, चित्र, पोस्टर आदि को आनंद के साथ पढ़कर अपनी प्रतिक्रिया व्यक्त करते हैं, प्रश्न पूछते हैं।
- * परिचित या अपरिचित लिखित सामग्री में रुचि दिखाते हैं और अर्थ की खोज में विविध प्रकार की युक्तियों का इस्तेमाल करते हैं।
- * स्कूल के बाहर और भीतर (पुस्तक का कोना, पुस्तकालय से) अपनी पसंद की किताबों को स्वयं चुनकर पढ़ने का प्रयास करते हैं।
- * तरह-तरह की रचनाओं, सामग्री को समझकर पढ़ने के बाद उस पर आधारित प्रश्न

पूछते हैं। अपनी राय देते हैं।

* अलग-अलग तरह की रचनाओं में आए नए शब्दों को संदर्भ में समझकर उनका अर्थ ग्रहण करते हैं।

2. अभिव्यक्ति - सृजनात्मकता (लिखना- सृजनात्मक, अभिव्यक्ति)

* अपनी कल्पना से कहानी, कविता आदि कहते/सुनाते/ आगे बढ़ाते हैं।

* सुनी हुई और अपने मन की बातों को अपने तरीके से और तरह-तरह के चित्रों, शब्दों, वाक्यों द्वारा (लिखित) अभिव्यक्त करते हैं।

* अपनी निजी जिंदगी और परिवेश पर आधारित अनुभवों को अपने लेखन में शामिल करते हैं।

* विभिन्न उद्देश्यों के लिए लिखते हुए, अपने लेखन में शब्दों के चुनाव, वाक्य संरचना और लेखन के स्वरूप(जैसे-दोस्त को पत्र लिखना) को लेकर लिखते हैं।

* विभिन्न उद्देश्यों के लिए लिखते हुए अपने लेखन में विराम चिह्नों का सचेत इस्तेमाल करते हैं।

* पढी रचनाओं की विषय वस्तु, घटनाओं, चित्रों, पात्रों, शीर्षक आदि के बारे में बातचीत करते हैं। अपनी राय देते हैं।

* अलग-अलग तरह की रचनाओं में आये नए शब्दों के संदर्भ समझकर उनका लेखन में इस्तेमाल करते हैं।

* पात्रों के मनोभावों तथा विचारों को व्यक्त करने के लिए विभिन्न भाषा शैलियों का उपयोग करते हैं।

* परिचित शब्दों के वर्णों का उपयोग करके नये शब्द बना सकते हैं।

* पाठ्य पुस्तक के बालगीतों को लय के साथ गाते हैं।

* इनके अतिरिक्त कोई तीन हिंदी गीत गा सकते हैं।..

भाषा की बात

* मुद्रण (लिखा या छपा हुआ) में मौजूद अक्षर, शब्द और वाक्य की इकाइयों की अवधारणा करते हैं।

* नये शब्दों के प्रति जिज्ञासा व्यक्त करते हैं और उनके अर्थ समझने के लिए शब्द कोश का प्रयोग करते हैं।

* अलग-अलग तरह की रचनाओं में आए नये शब्दों को संदर्भ के अनुसार समझकर उनका अर्थ ग्रहण करते हैं।

* अलग-अलग तरह की रचनाओं में आये नये शब्दों का संदर्भ के अनुसार समझकर उनका अर्थ सुनिश्चित करते हैं।

* भाषा की बारीकियों जैसे शब्दों की पुनरावृत्ति सर्वनाम, विशेषण, लिंग, वचन आदि

के प्रति सचेत रहते हुए लिखते हैं।

* किसी पाठ्यवस्तु की बारीकी से जाँच करते हुए उसमें किसी विशेष बिंदु को खोजते हैं, अनुमान लगाते हैं, निष्कर्ष निकालते हैं।

* समानार्थी और विलोमार्थी शब्दों का चयन करेंगे, उनका उचित प्रयोग करते हैं।

* पाठ्य पुस्तक में दिये गए भाषा खेलों के द्वारा शब्द भंडार का विकास करते हैं।

MATHEMATICS

సమస్య సాధన

* రెండు పూర్ణసంఖ్యలను గుణకారం/భాగహారం చేయగలుగుతాడు

* భిన్నాల గుణకారం మరియు భాగహారాలను వివిధ పద్ధతుల ద్వారా, సూత్రాల ద్వారా నిర్మాణ సోపాన

క్రమాల ద్వారా పద్ధతులను వివరించగలుగుతాడు. ఉదా:- $\frac{2}{3} \times \frac{4}{5}$ అనగా $\frac{4}{5}$ లో $\frac{2}{3}$ వ భాగం

మరియు $\frac{1}{2} \div \frac{1}{4}$ ను ఎన్ని $\frac{1}{4}$ భాగాలు $\frac{1}{2}$ వ భాగానికి సమానమగును అని వివరించగలుగుతాడు.

* నిత్యజీవిత సమస్యలను సామాన్య సమీకరణ రూపంలో వ్రాసి వాటిని సాధించగలుగుతారు.

* అనుపాతంలో ఉన్న పరిమాణాలను గుర్తిస్తారు. ఉదా: 15,45,40,120 లో అనుపాతంలో ఉన్నపుడు

$\frac{15}{45}$ కు $\frac{40}{120}$ సమానం అని చెప్పడం.

* లాభ/నష్ట శాతాలను లెక్కించుట మరియు సాధారణ వడ్డీని, వడ్డీ రేటును గణిస్తారు.

* త్రిభుజంలో రెండు కోణాలు తెలిసినపుడు మూడవ కోణం కనుకొనగలగడం

* దీర్ఘ చతురస్రాకార, చతురస్రాకార ప్రాంతాలు వైశాల్యాలను లెక్కిస్తారు.

కారణాలు చెప్పడం - నిరూపణలు చేయడం

* వివిధ ... న్యాయాలను, అమరికలను, క్రమాలను పరిశీలించి సాధారణీకరిస్తాడు.

* లాభ/నష్ట శాతాలను లెక్కించుట మరియు సాధారణ వడ్డీని వడ్డీ రేటును గణిస్తారు.

* రేఖీయద్వయం, పూరకాల జత, సంపూరకాల జత, సదృశకోణాల జత, అభిముఖ కోణాల జతలను వాటి ధర్మాలు ఆధారంగా వర్గీకరిస్తారు. మరియు ఒక కోణం విలువ ఇస్తే రెండవ కోణాన్ని గణిస్తారు.

వ్యక్త పరచడం

* పెద్ద సంఖ్యలను గుణకార, భాగహార ప్రక్రియల ద్వారా ఘాతరూపంలో వ్యక్తపరచ గలుగుతారు.

* నిత్యజీవిత సమస్యలను సామాన్య సమీకరణ రూపంలో వ్రాసి వాటిని సాధించగలుగుతారు.

* శాతాలను భిన్న మరియు దశాంశ భిన్నాలలోకి, భిన్నం, దశాంశ భిన్నాలను శాతంలోకి మార్చగలుగుట.

* రేఖీయద్వయం, పూరకాల జత, సంపూరకాల జత, సదృశకోణాల జత, అభిముఖ కోణాల జతలను వాటి ధర్మాలు ఆధారంగా వర్గీకరిస్తారు మరియు ఒక కోణం విలువ ఇస్తే రెండవ కోణాన్ని గణిస్తారు

